

HOWARD PHILLIPS LOVECRAFT

"Ara tots els meus relats es basen en la premissa fonamental que les lleis humanes corrents, i els nostres interessos i emocions, no tenen cap validesa ni significació en la vasta infinitud del cosmos."

D'una carta a Farnsworth Wright,
editor de *Weird Tales* (1927)

H.P. Lovecraft. Portada de J. K. Potter per a la revista *Heavy Metal*

*Els relats de Howard Phillips Lovecraft (1890-1937), barreja singular de terror i ciència-ficció, són avui reconeguts com una fita de la literatura fantàstica del segle XX. En vida d'ell, tanmateix, només es van publicar en revistes de distribució limitada i efímera i els va apreciar un nombre reduït de lectors. Va ser un dels seus amics, August Derleth, qui després de la mort de Lovecraft va maldar per publicar-ne tota l'obra en format llibre i la va rescatar així de l'oblit. Com que no trobava cap editorial que s'hi interessés, en va fundar una ell mateix, Arkham House. Els primers reculls van sortir el 1939 i el 1943. Sense campanyes de publicitat o màrqueting, la seva difusió va ser lenta però constant. Apoc a poc, havent conegut els horrors de la bomba atòmica i les perspectives dels viatges espacials, el públic va connectar finalment amb les històries d'angúnia còsmica de Lovecraft. La primera traducció estrangera va aparèixer a França, avalada per Jean Cocteau, l'any 1953. "El llibre es titulava *La couleur tombée du ciel*, i em produí una impressió enorme", confessa Joan Perucho en les seves memòries. El seu relat "Amb la tècnica de Lovecraft" es va publicar tot seguit a *Els Quaderns d'Atzavara* en català i en castellà a *Los Papeles de Son Armadans* de Camilo José Cela. Hom estava descobrint Lovecraft arreu del món. Ala llarga, el seu influx ha estat notable en molts camps de la cultura popular: els jocs de rol de *La crida de Cthulhu*, les pel·lícules de John Carpenter, *l'Alien* de Ridley Scott i les seves seqüeles, els còmics d'*Hellboy* de Mike Mignola, també amb adaptació cinematogràfica, etc. Va marcar nous rumbos, ha estat imitat i parodiat.*

La brevetat de la seva obra fa encara més extraordinari aquest ressò pòstum. Va escriure al voltant de seixanta narracions, però les més reeixides, les de la seva maduresa, en les quals es basa la seva fama, no passen d'una dotzena.

D'altra banda Lovecraft no ha estat en general ben considerat per la crítica. L'adscripció a un gènere popular i les xifres de vendes, per tardanes que hagin estat, explicarien en part certs posicionaments. A més a més, hi ha el fet que es va situar, d'una manera conscient i deliberada, lluny dels corrents literaris de l'època. Se li ha retret sovint, per exemple, una adjectivació excessiva, atès que el seu estil dens, retòric, contrasta amb la prosa nua, estil Hemingway, aleshores tan prestigiada. Al cap i a la fi, era un autor solitari que es va bastir un món literari propi a la mesura dels seus gustos, de vegades antiquats o fins i tot anacrònics. Cal tenir en compte també la idiosincràsia de l'adés esmentat August Derleth, que es va apropiat l'obra de Lovecraft, copyrights inclosos, i la va manipular segons la seva conveniència. Les edicions d'Arkham House van ser inflades amb tota mena d'"inèdits": relats primerencs de qualitat dubtosa, o fins i tot esborranys o simples apunts, completats per Derleth i presentats com si fossin col·laboracions d'ambdós autors. Comptat i debatut, Lovecraft té punts febles, però en el cim de la seva carrera, sens dubte, va arribar a ser un narrador hàbil, original i persuasiu. Destaca sobretot, per la riquesa imaginativa i la consistència de les seves concepcions, per les descripcions vívides d'escenaris reals o fantàstics, i la construcció d'atmosferes inquietants. Els seus lectors es complauen a recordar els boscos apartats de Vermont, escenari de la invasió secreta dels fongs de Yuggoth, l'urbs prehistòrica més enllà de les muntanyes glaçades de l'Antàrtida, o la decadència dels carrers i dels estranys habitants d'Insmouth. Per sobre, o per sota de tot això, la cosmovisió materialista d'H. P. Lovecraft, el missatge nihilista de solitud i desolació, segueix captivant: no hi ha Déu ni déus, la nostra vida no val res i l'univers és ple de forces que no entenem.

GUIES DE LECTURA és la col·lecció que la Fundació "la Caixa" va iniciar l'any 1982, amb un únic objectiu: facilitar als lectors una primera i documentada aproximació als autors literaris i les seves obres que, en virtut d'un esdeveniment o d'una commemoració, ocupen el primer pla d'actualitat, o són un referent dins de la literatura; la semblança biogràfica i la bibliografia disponible, en textos breus i informatius, centren el seu contingut.

Amb l'edició d'aquestes guies, ara també disponibles a la pàgina web de la Fundació "la Caixa", es vol continuar afavorint el contacte del públic amb el món literari i les seves figures més representatives.

H.P.

Fotografies:
• Arkham House Editors
• Weird Tales

Lovecraft

L'AMOR PEL FANTÀSTIC

Howard Phillips Lovecraft va néixer a Providence, capital de l'estat nord-americà de Rhode Island, el 20 d'agost de 1890. A causa dels problemes de salut del seu pare, que va ser internat en un sanatori i va morir quan ell encara era petit, Howard es va criar amb la seva mare i la família materna, pertanyent a la vella oligarquia protestant de la Costa Est.

Crisis nervioses successives, no diagnosticades, van impedir que assistís regularment a l'escola primària i secundària, però en la torre d'ivori fornida per la bona posició de l'avi, va adquirir pel seu compte uns coneixements enciclopèdics. Lovecraft va ser un nen intel·lectualment precoç i molt somniador.

Als quatre anys ja llegia els contes dels germans Grimm, als cinc els de les *Mil i una nits* i als sis els mites grecoromans. Construïa altars a Apol·lo i

Minerva, i jugava a ser un àrab anomenat Abdul Alhazred. "Els interessos que m'han portat a la literatura fantàstica", confessava en una nota autobiogràfica de 1933, "van aparèixer molt aviat, ja que fins on puc recordar clarament, m'encantaven les idees i històries estranyes, i els escenaris i objectes antics." Tant com les contalles, li excitaven la imaginació els edificis antics de Providence i els paisatges de Nova Anglaterra, o els llibres de geografia i d'astronomia.

La manca d'una educació formal no li va permetre d'accedir a la Brown University com hauria volgut. Més endavant, lamentaria no haver après almenys algun ofici que li servís per guanyar-se la vida quan l'herència de l'avi es va consumir. Durant aquell esplèndid aïllament, Lovecraft va adoptar idees i actituds elitistes, ultraconservadores. Amb el temps les va anar abandonant, a mesura que van canviar les seves circumstàncies personals, o almenys les va temperar. Així, a la dècada de 1930 es va declarar partidari d'un socialisme moderat i del New Deal de Franklin D. Roosevelt. Però en altres aspectes es va mantenir ferm: notòriament va creure sempre en la superioritat dels blancs anglosaxons, els "autèntics" americans, sobre negres i altres grups "estrangers".

Lovecraft va escapar a poc a poc de la reclusió familiar a partir de 1914, quan es va implicar en el moviment del periodisme amateur. Els amics que hi va fer, escriptors aficionats com ell, el van encoratjar a redoblar els seus esforços en la narrativa, tot i que fins aleshores s'havia considerat principalment a si mateix poeta i assagista. D'aquesta fase són alguns dels seus primers contes, escrits a imitació de Poe i de Lord Dunsany. Posteriorment va glosar, en un assaig titulat *Supernatural Horror in Literature* (1926), la tradició de relats de por de la qual se sentia continuador. Però també s'hi observava nogensmenys des del començament –vegeu per exemple "Dagon" (1917)– l'intent de cercar uns temes i un estil propis.

El 1921 va morir la seva mare, amb la qual havia tingut una relació difícil. Al cap d'un mes, en una convenció de la National Amateur Press Association celebrada a Boston, Lovecraft va conèixer Sonia Haft Greene, immigrant ucraïnesa set anys més gran que ell, jueva, que treballava en una botiga de moda a Nova York. Es van casar el 3 de març de 1924 i es van instal·lar a Brooklyn, a l'apartament d'ella. Molt aviat, però, es va fer palès que el matrimoni no funcionava i els problemes econòmics van precipitar la ruptura. El març de 1926 Howard va decidir tornar a Providence per viure amb la seva tieta Lillian. A desgrat de Sonia van iniciar tràmits de divorci.

Autorretrat de Lovecraft

CTHULHU I COMPANYIA

El retorn a Providence, que seria definitiu, va coincidir amb la plenitud creativa de Lovecraft. Havia assimilat noves influències, sobretot d'Arthur Machen i Algernon Blackwood, però integrant-les ja dins d'un marc personal caracteritzat pel realisme, el materialisme científic i un sentit de la insignificància dels afers humans en la vastitud de l'espai i temps que ell anomenava "cosmicisme". El primer dels seus relats madurs és "The Call of Cthulhu" (1926), en el qual el narrador recull informacions procedents de fonts diverses: uns papers del seu oncle, comunicacions personals, retalls de premsa... Tot plegat, al capdavant, dibuixa un panorama esfereïdor al voltant d'una ciutat antediluviana, submergida a l'Oceà Pacífic, i un pretès ésser extraterrestre, una gran massa tentacular, que hi jeu en estat letàrgic.

H. P. Lovecraft i J. Dowdell

Durant els anys següents Lovecraft va escriure una sèrie de narracions en la mateixa línia: *The Colour Out of Space* (1927), *At the Mountains of Madness* (1931), etc. Hi dominava un fons filosòfic d'arrels nietzscheanes que ha fet que es parli de "terror materialista" i de "gir copernicà". D'ençà de Lovecraft, es diu, el terror ja no pot derivar de fantasmes o dimonis, sinó d'éssers materials, fets d'àtoms, per bé que radicalment diferents de nosaltres: unes animals alades de l'espai exterior, o un glòbul emanat d'un meteorit. Som al segle XX, Déu és mort i l'antropocentrisme també. Els extraterrestres de Lovecraft no poden ser hominets verds, ni viatjar en coets com els dissenyats per Verne o per von Braun. La seva naturalesa, els seus mitjans i les seves motivacions ens resulten impenetrables. A més a més, les seves capacitats superen de molt les nostres, i els som tan indiferents com en són per a nosaltres els insectes que trepitgem, o el bestiar que enviem a l'escorxador. Davant d'aquestes revelacions, els personatges lovecraftians, pusil·lànimes antiherois, es desmaiaven, emboqueixen o s'estimen més creure que han patit al·lucinacions abans que fer front a la veritat.

Amb tot, el tret més cèlebre de la ficció d'H. P. Lovecraft és la imatgeria compartida per molts dels relats: en primer lloc, una rècula d'éssers estranys, més suggerits que descrits, que responen a noms sonors i misteriosos: Cthulhu, els Primordials, Yog-Sothoth, etc.; en segon lloc, els llibres arcans, inclosos el *Necronomicon*, escrit pel mateix Alhazred dels seus jocs infantils, o els "inconcebiblement antics" *Manuscrits Pnakòtics*; finalment, una geografia màgica superposada a la Nova Anglaterra real: la ciutat d'Arkham, seu de la Universitat del Miskatonic, Insmouth amb el seu port, Dunwich, etc. La imbricació d'elements reals i imaginaris és executada amb destresa. Una bona mostra d'això és el resum "History of the Necronomicon" (1927), que ha enredat bastants lectors pel que fa a l'existència d'aquest tractat apòcrif de màgia negra.

Lovecraft va publicar moltes de les seves històries a la revista *Weird Tales* i en altres *pulp magazines*, revistes barates dedicades a la literatura de consum. Dins d'aquest àmbit restringit es va fer un cert nom. No es tractava, però, d'una feina ben remunerada i les seves finances no van prosperar mai. Va provar de fer de *negre*—redactar i corregir treballs per a altres autors—també amb poc profit. Quan va morir d'un càncer intestinal el 15 de març de 1937, era gairebé pobre de solenitat. Darrerament, havia hagut de fer economies amb la tinta i amb el menjar. D'altra banda, l'escàs entusiasme que havien despertat els seus darrers relats, sens dubte els millors que va escriure, el va convèncer del fracàs absolut de la seva ambició literària.

Lovecraft va publicar moltes de les seves històries a la revista *Weird Tales* i en altres *pulp magazines*, revistes barates dedicades a la literatura de consum. Dins d'aquest àmbit restringit es va fer un cert nom. No es tractava, però, d'una feina ben remunerada i les seves finances no van prosperar mai. Va provar de fer de *negre*—redactar i corregir treballs per a altres autors—també amb poc profit. Quan va morir d'un càncer intestinal el 15 de març de 1937, era gairebé pobre de solenitat. Darrerament, havia hagut de fer economies amb la tinta i amb el menjar. D'altra banda, l'escàs entusiasme que havien despertat els seus darrers relats, sens dubte els millors que va escriure, el va convèncer del fracàs absolut de la seva ambició literària.

Donald Wanfrei, H. P. Lovecraft i Frank Belknap Long

NARRATIVA

Dagon (1917)
Dagón y otros cuentos macabros. Madrid: Alianza, 1998

The Call of Cthulhu (1926)
"La llamada de Cthulhu" a *En la cripta*. Madrid: Alianza, 1999

The Dream-Quest of Unknown Kadath (1926)
"En busca de la ciudad del sol poniente" a *Viajes al otro mundo*. Madrid: Alianza, 2003

The Case of Charles Dexter Ward (1927)
El cas de Charles Dexter Ward. Barcelona: Columna, 1991
El caso de Charles Dexter Ward. Madrid: Alianza, 1997

The Colour Out of Space (1927)
"El color surgido del espacio", a *En la cripta*. Madrid: Alianza, 1999

History of the Necronomicon (1927)

"Historia del Necronomicon", a *La noche del océano*. Alcalá de Henares: Edaf, 1991

The Dunwich Horror (1928)
L'horror de Dunwich. València: Tabarca, 1992
El horror de Dunwich. Madrid: Alianza, 1997

The Whisperer in Darkness (1930)
"El que susurra en la oscuridad", a *El horror de Dunwich*. Madrid: Alianza, 1997

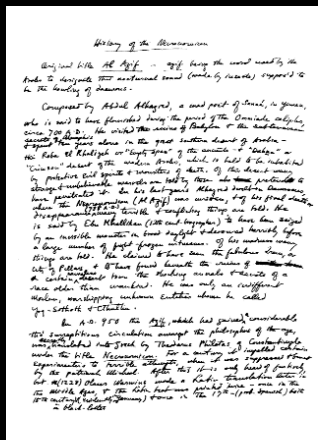
At the Mountains of Madness (1931)
A les muntanyes de la follia. Barcelona: Laertes, 1993
En las montañas de la locura. Madrid: Alianza, 1997

The Shadow Over Innsmouth (1931)
L'ombra sobre Innsmouth. Barcelona: Laertes, 1989
"La sombra sobre Innsmouth", a *Los mitos de Cthulhu*. Madrid: Alianza, 2003

The Shadow Out of Time (1934)
"En la noche de los tiempos", a *Los mitos de Cthulhu*. Madrid: Alianza, 2003

ASSAIG
Supernatural Horror in Literature (1926)
El horror en la literatura. Madrid: Alianza, 1998
Notes on Writing Weird Fiction (1932)
Idees per als escriptors. Adapt. E. Gil i Pedreño. Vilassar de Mar: Oikos-Tau, 1999

POESIA
Fungi from Yuggoth (1930)
Hongos de Yuggoth. Madrid: Valdemar, 1994

Manuscrit de: *History of the Necronomicon*

BIOGRAFIES
DE CAMP, L. S. **Lovecraft, una biografia**. Madrid: Valdemar, 2002
JOSHI, S. T. **H. P. Lovecraft: A Life**. West Warwick: Necronomicon Press, 1996

LOVECRAFT, H.P. **Some Notes on a Nonentity** (1933)
"Algunas notas sobre algo que no existe" a *Lovecraft Magazine*. Barcelona: Col·lectiu Dinamo; núm. 4, 2001

PRECURSORS I SEGUIDORS
DRACS, O. **Lovecraft, Lovecraft!** Barcelona: Edicions 62, 1995

Horror según Lovecraft, **El**. Ed. i int. J. A. Molina Foix. Madrid: Siruela, 2003

PERUCHO, J. **Amb la tècnica de Lovecraft**. Barcelona: Edicions 62, 1990

WEBS
Complete Works of H. P. Lovecraft, The
<http://www.dagonbytes.com/thelibrary/lovecraft/> [6/03/05]

Dossier Lovecraft
<http://www.geocities.com/SoHo/Cafe/1131/hpl.html> [6/03/05]

H. P. Lovecraft Archive, The <http://www.hplovecraft.com> [6/03/05]